

Til lovforslag nr. L 68. Betænkning afgivet af arbejdsmarkedsudvalget den 17. december 1979

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring om lov om beregning af et reguleringspristal

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til økonomiministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) ønsker at udtale:

Der er i befolkningen en voksende forståelse for, at landets økonomiske situation kræver dybtgående indgreb, som igen sætter gang i produktion, eksport og beskæftigelse. Regeringens »helhedsløsning«, hvori dette lovforslag indgår, løser slet ikke denne opgave. I regeringens lovforslag indgår en række foranstaltninger, som enten er helt utilstrækkelige, eller som trækker i den gale retning.

Målsætningen for den økonomiske politik må være at sikre en klar og vedholdende nedgang i underskuddet på betalingsbalancen i hvert af de nærmest kommende år. Denne målsætning kunne ikke opfyldes med regeringens oprindelige »helhedsløsning«, hvilket klart fremgik af budgetministeriets redegørelse for »helhedsløsningens« virkninger.

Efter ændringen af regeringens oplæg må det konstateres, at de økonomiske virkninger vil blive helt utilfredsstillende.

Det foreliggende lovforslag betegner et skridt i den rigtige retning, fordi man undtager energiposterne i beregningen af det nye pristal. Mindretallet havde gerne set, at dette

teknisk var gjort på den måde, at de udtagne poster blev erstattet af en »dødvægt«, hvorved det nye pristal ville være mindre følsomt over for udsving i de resterende poster på pristalsbudgettet.

Mindretallet vil i øvrigt redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling, medmindre de af mindretallet stillede ændringsforslag, der fjerner lovforslagets hovedindhold, bliver vedtaget.

Et *fjerde mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling med følgende bemærkninger:

Lovforslaget er et led i regeringens indkomstpoltik og er et indgreb i overenskomsterne. Efter lovforslaget udtages brændselsprisstigninger af reguleringsgrundlaget med det til følge, at dyrtidsreguleringen forringes.

Dette vil få stor betydning fremover, og karakteristisk er det, at der aldrig før har været tale om at tage brændsel ud af reguleringsgrundlaget, til trods for at det i mange år har betydet en ringere dyrtidsdækning. Det er først netop nu, det ville få en positiv virkning.

På længere sigt vil dette lovforslag betyde forringelser især for de dårligst økonomisk stillede grupper, især pensionister og andre lavtlønnede grupper, hvor netop brændselspriserne vejer tungt i deres samlede budget.

Et femte mindretal (centrum-demokraternes medlem af udvalget) er principielt meget betænkelig ved at udhule pristalsreguleringen, idet dette system er et væsentligt bidrag til, at man kan opretholde 2-årige overenskomster. Mindretallet finder det endvidere uheldigt, at man ser bort fra så væsentlige elementer som opvarmningsudgifter.

Men i den aktuelle meget alvorlige økonomiske situation erkender mindretallet, at det også på dette område kan være nødvendigt med en midlertidig justering.

Mindretallet vil i øvrigt redegøre for sin stilling ved 2. behandling.

Et sjette mindretal (venstresocialisternes medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til forkastelse ved 3. behandling.

Mindretallet ønsker en pristalsregulering, der giver fuld dækning for prisstigningerne og det mindst mulige efterslæb i reguleringen. Lønarbejderne skal sikres en solidarisk garanti mod arbejdsgivernes forsøg på at angribe reallønnen ved hjælp af inflation, devaluering m. m.

Den gældende dyrtidsregulering sikrer i forvejen kun en dækning på ca. 65 pct. af prisstigningerne. Denne dårlige dækning tilsliger dette lovforslag nu at forringe yderligere gennem at tage de hastigt stigende energipriser ud af beregningen, ved at nulstille reguleringspristallet ved årsskiftet 1979/80 og ved at fjerne en dyrtidsportion for stedse gennem at fjerne virkningerne på pristalsreguleringen af olieprisstigningerne med tilbagevirkende kraft fra januar 1979.

De kraftige olieprisstigninger, der kan forventes, vil således betyde en kraftig og uhæmmet udhuling af reallønnen, sådan som det også bliver tilfældet for stigninger fra januar 1979. De dækkes ikke, og samtidig betyder nulstillingen, at efterslæbet i reguleringen bliver større.

De energiposter, der her tages ud af pristalsreguleringen, har tidligere haft en dæmpende virkning på pristallet. (Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 2 i udvalgets L 68-bil. 2). Dengang viste man selvfølgelig ingen interesse for at tage disse poster ud af reguleringen. Derimod ønskes posterne ud nu, hvor dyrtidsreguleringen skulle sikre lønarbejderne en blot nogenlunde uændret realløn efter stigningerne. Disse manipulationer med pris-

talsreguleringen taler deres eget tydelige klasesprog.

Den socialdemokratiske regering hævder, at den krisepolitik, den lægger frem, skulle sikre, at det er »de stærkeste skuldre«, der kommer til at bære byrderne. Heller ikke dette er rigtigt. Ændringen i pristalsreguleringen medfører forringelser i en række sociale ydelser. Udraderingen af den ene dyrtidsportion i reguleringspristallet for januar 1980 medfører en mindre udgift for det offentlige til sociale pensioner på ca. 450 mill. kr. og for børnetilskuddene en mindre udgift på ca. 30 mill. kr. (jfr. svaret på udvalgets spørgsmål 17 i L 61 - bil. 9).

Mindretallet afviser på det skarpeste den borgerlige krisepolitik, som er indeholdt i dette socialdemokratiske lovforslag.

Ændringsforslag

Til § 1

Af et mindretal (Glistrup (FP) og Lawaetz (FP)):

1) I den under nr. 1 foreslåede affattelse af lovens § 1, stk. 1, udgår i 2. pkt. ordene »Ved beregning af reguleringspristal efter januar 1980 medtages ikke detailpriser for brændselsstoffer, driv- og smøremidler til motorkøretøjer og takster for varme- og energiforsyning.«.

2) I den under nr. 1 foreslåede affattelse af lovens § 1, stk. 1, udgår i 2. pkt. ordene »og reguleringspristallet har januar 1980 = 100«.

3) I den under nr. 2 foreslåede affattelse af lovens § 1, stk. 2, udgår 2. pkt.

Bemærkninger

Til nr. 1

Pristalsreguleringens formål er at sørge for, at alle lønmodtagergrupper – også de svageste – får en på forhånd kalkuleret lønregulering, når pengenes købekraft bliver mindre. Dette må også gælde, når det er opvarmnings- og transportudgifterne, der forøges. At nægte lønmodtagerne denne mulighed bevirker ikke, at de samlede lønomkost-

ninger bliver mindre, men alene, at der bliver flere ulovlige arbejdskampe, og at de stærke lønmodtagergrupper, der sidder i flasketalspositioner, bliver forholdsvis bedre stillet på de svagestes bekostning. Når landet er blevet fattigere, er det da rigtigt, at vi ikke kan bruge så meget som hidtil, men de, der i den givne situation må nedsætte deres forbrug, er stat, amt og kommuner og ikke de enkelte lønmodtagerfamilier.

Til nr. 2

At gøre dyrtidsportionerne tungere – og det er det, man vil opnå ved at nulstille pristallet – betyder blot, at hasardspillet bliver større. Der kan opstå et stort efterslæb for lønmodtagerne, men der kan også ske det, at lønomkostningerne stiger mere, end de ellers ville have gjort, alt afhængig af tilfældighedens udvikling. Hvis man endelig ville gøre dyrtidsportionerne tungere, kunne det glimrende være teknisk gennemført med det nuværende reguleringspristal (blot ved at regulere for f. eks. 5 points udving i stedet for nu 3 points). Den primitive metode med at nulstille pristallet, som man efterhånden anvender ret hyppigt (f. eks. i 1963, 1971 og 1975), gør arbejdet med historiske vurderinger mere vanskeligt, fordi man får en ny fejlkilde, når man f. eks. skal sammenligne prisnivauerne i 1978 og 1973 og skal finde ud af, hvornår nulstillingen undervejs har fundet sted. Når man med større eller mindre mas har opdaget det, skal man til at foretage nogle ombe-
regninger, som alene skyldes skiftende øko-

nomiministres forfængelighedstrang til den kosmetikproduktion, som pristalsnulstilling er. Danmark bør derfor hurtigst muligt gå tilbage til det oprindelige pristalsgrundlag, hvor 1914 var = 100 og i hvert tilfælde ikke gøre vanskelighederne større, end de allerede er gjort i mellemtiden.

Til nr. 3

Ved den bestemmelse, der foreslås ophævet, driver man pristalsfuskmulationerne så vidt, at man endog lader oliepriser m. v. udgå af det lønregulerende pristal med tilbagevirkende kraft for en periode, hvor olieprisen er steget meget mere end sædvanligt. Skulle man endelig indgå på en teknik af denne art, måtte man tage en længere periode, der også dækkede de foregående tidsrum, hvor oliepriserne enten faldt eller steg væsentligt mindre end andre priselementer og således bevirkede, at dyrtidsreguleringen blev mindre, end den ellers ville have været. Der er ingen rimelighed i at foretage tekniske justeringer sådan, at de ganske klart har tendens til skade for den ene part i ansættelsesforholdene. Skal man foretage tekniske ændringer af betegningsgrundlaget, må det udformes apolitisk neutralt. Vil man stjæle folks dyrtidsregulering og dermed opføre sig som en slags falskmøntner, der giver lønmodtagerne deres løn i en ringere krone end oprindelig fastsat, må man i hvert tilfælde lade være med at tilvejebringe et dække af pristalteknisk indviklethed over sådanne urimelige og utidssvarende dispositioner.

Aage Andersen (S) Bakholt (S) Hans Jørgen Jensen (S) fmd. Demsitz (S)

Inge Fischer Møller (S) Kaj Poulsen (S) Taanquist (S) Bolvig (RV) Enggaard (V)

Jens Peter Jensen (V) Grethe Fenger Møller (KF) nfmd. Ninn-Hansen (KF)

Mimi Jakobsen (CD) Lilli Gyldenkilde (SF) Kurt Hansen (VS) Lawaetz (FP)

Glistrup (FP)

Partierne KrF og DR var ikke repræsenteret ved medlemmer i udvalget.